

Heimdall-broder,

Här ett axplock av vad som flutit in. Först **en ögonblicksbild** från i morse. Sedan en med hans egna ord ”lundensiskt mättad novell ur min nyligen utgivna novellsamling *Buss 121 från Kalmar*”, författad av ambassadören **Finn Bergstrand**, som f n finns på vår ep-lista. Avslutningsvis så litet pianomusik i långfredagskvällen av vår eminente Ven-pianist **Lars Svensson**, som presenterar sina båda aktstycken så här: ”Här kommer lite behaglig musik som kanske kan muntra upp i isoleringstider. Jag har gått igenom gamla noter (efter min avlidne basist **Harald Ek**) och fann två amerikanska pärlor från tidigt 1900-tal: **Harold Orlobs** förtjusande vals *I wonder who's kissing her now* (1909) och **Jerome Kerns** *They didn't believe me* (1914), båda mycket populära i USA och insjungna av praktiskt taget alla de stora amerikanska sångstjärnorna. I Sverige är de ej särskilt kända. Här kommer de i min version. Håll till godo! – Vårhälsningar”¹

Till dessa vårhälsningar fogas **heimdallskt sällskapliga hälsningar**.

Frank

¹ Dessa musikstycken finns inte med i denna version av meddelandet.

Vägen ut

Miljön var honom välbekant, kanske alltför välbekant. Den stora imponerande, slottslika byggnaden omgiven av parken som någon vårvecka varje år exploderade i mattor av blått, gult och vitt. Och känslan av högtid och vördnad när han trädde innanför det tjocka stenskalet, in i de svala höga salarna, fram till Tegnérssalen, hans egen sal. Det var i alla fall så som han betraktade den. Tystnaden och dunklet, de elegant boaserade väggarna, oljetavlorna med gamla tiders potentater - kungar, biskopar, rektorer; alla stirrade de uppfordrande ner på honom.

De ålderdomliga bordslamporna kastade sitt matta gröna skimmer över arbetsplatserna där unga studenter satt i nästan fullkomlig tystnad och omväxlande läste och skrev. Endast svagt trängde ljuden in från entrésalen på andra sidan väggen. Genom fönstren dit kunde Malte Persson se en bekymrad bibliotekarie försjunknen i uttolkningen av sin dators upplysningar. En ung kvinnlig student väntade tålmodigt på resultatet. Den synen var ny för honom.

Det var väl minst femtio år sedan han första gången sökte upp den här platsen. Den gången var det trevande och osäkert, men med åren blev det alltmera hemvant. Då lärde han snabbt känna, eller i vart fall känna igen, de andra studenterna. De hade sett varandra i föreläsningssalarna, träffats på Athén, deltagit i debatter på studentföreningarna. Och de som valt Universitetsbiblioteket som studieplats hade under dagarna fått ett andra hem här i Tegnérssalen liksom i kaféet en trappa ner.

Han kände ett stygn i hjärtat när han mindes de där åren. Tiden hade gått så fort. Han som länge hade tillhört de yngsta – plötsligt en dag upptäckte han att han var äldst och att för varje dag åldersklyftan vidgades alltmer. Så småningom blev han isolerad, betraktad som en kuf. Han förstod att de andra tittade roat på honom och bakom hans rygg kommenterade honom. Överläggare! Sådana fanns det inte längre så många. De kvarvarande blev alltmer suspekta eftersom de tärde på samhällets resurser.

”Du är väl nyttig lille vän”, hade det skojats om, men vad gällde honom hade det varit djupaste allvar. Palme-tidens ukaser om snabb studietakt gjorde sådana som Malte Persson önskade och därför bortmotade. Han hade läst mycket, mera än de flesta, men inför tentamina hade han fått ångest och aldrig vågat gå upp. Studiemedlen tog slut och efter ett tag tvingades han bort från Lund och in i depressionen hemma på gården hos föräldrarna.

”Ska det aldrig bli nåt av dig, pojk!”

Så lät det så länge de levde.

Nej, det skulle nog aldrig bli något av honom, i varje fall inte något sådant som den bana han en gång hade hoppats på - lärare, lektor, professor i filosofi. Men han kunde ju alltid studera vidare, fördjupa sin bildning, nu när båda föräldrarna var döda och han själv äntligen hade fått ett eget kapital att

disponera. Det hade varit ett lätt beslut och kort tid efter begravningen var han tillbaka i Lund. Hans vuxna livs nödtvungna och långa parentes hemma på gården var över och nu skulle han haka på den ungdomstillvaro som han aldrig hade kunnat glömma. På något sätt skulle de många förgångna och bortkastade åren ute på landet suddas bort och livet återgå till det som en gång varit. Detta hade han trott och hoppats.

Malte tittade upp när den unga studentskan slog sig ner på den lediga platsen mitt emot honom vid bordet. Hon gav honom ett snabbt leende tillbaka och plockade sedan ur en röd tygkasse fram ett par böcker, skrivsaker, en påse med godsaker samt en flaska mineralvatten.

Skulle hon sitta här bland böckerna och papperna och förfriska sig? Vad var det för fasoner! Kanske hade hon i kassen med sig smörgåsar också! Sådana världsliga behov tillfredsställdes förr i tiden ute på toaletten eller nere i kaféet. Han kände hur vreden steg upp inom honom.

Med avsmak studerade Malte i smyg hennes långa spensliga figur. Återigen en av dessa själlösa klättrare som snart skulle vara ute i livet med höga löner. Och dessutom kvinna! Ansiktet var förstås tilldragande och han kände sorgen slå upp inom sig över att vara för gammal, för ointressant för en ung attraktiv flicka. Skulle han ändå våga tilltala henne?

Nej, tillfället och platsen var fel och när hon dessutom snabbt försjönk i sin bok återvände han till de egna tankarna.

Lund, den eviga studentstaden, ”hem för mitt hjärtas ro”. Så lät det i den där studentsången som han gärna lyssnat på. Var han fortfarande fast i de där flosklerna? Jo, kanske. Även om det snarare var en hjärtats oro som han kände. Vad skönt det skulle vara om allt hade förblivit vid det gamla, om åldrandet hade upphört, om tiden hade stått still.

Han mindes historien om den efter många år hemkomne framgångsrike lundensaren som genast hade gått upp till UB, sin gamla arbetsplats. Där var allt som förr, där stod fortfarande den gamle teologiprofessorn framför lånedisken och skvallrade med den kvinnliga bibliotekarien. Ingenting hade förändrats, ”för i Lund står tiden still”. Kunde historien upprepas också för honom?

Nej, så blir det nog inte. Tiden hade inte stått still. Kanske var det så med byggnaderna och gatorna, den yttre miljön. Men människorna!

De fanns inte längre, de var alla utbytta, utsorterade, kanske döda. Andra hade kommit i deras ställe. Studentskan framför honom, studenterna här i salen, figurerna som rörde sig runt i stan; de var alla okända för honom. Och han var okänd för dem. Inte ens som överliggare och kuf var han längre känd i Lund. Det var många som förr i världen hade vetat vem han var, kanske också nickat till honom vid möte på gatan. Men alla var de nu borta, utsuddade från den miljö han nu åter befann sig i. Själv var han en relik från förr, en som ingen brydde sig om.

”Bort gå de, stilla skrida de, en efter en till skuggornas värld”, tänkte han. Fast i det här fallet hade de förstås snarare skridit ut ur skuggorna i läsesalarna och in

i det framgångsrika arbetslivets ljus, långt bort från studentlivet. Också han, Malte Persson, hade till slut lämnat studentlivet, men av andra skäl. Nu hade han kommit åter, men till en stad befolkad av främlingar. Där hörde han inte längre hemma. Och ändå. Detta var ju hans stad, inte deras!

Han vaknade upp ur sina ständigt återkommande tankar och tittade sig försiktigt omkring. Flickan framför honom satt stilla försjunken i sin bok. Mineralvattenflaskan, nu med fylld mugg, stod beredd framför henne och han råkade nästan stöta till den när han i plötslig ilska över hennes tilltagsenhet drog sin egen lånebok bort från henne, på säkrare avstånd. Hade hon märkt hans upprördhet? Tydligt inte. En student vid bordet intill plockade tyst samman sina böcker och bakom honom hörde han steg av någon som lämnade salen. Dörren slog igen med en diskret knäppning. Ändå hördes den tydligt genom salens stillhet.

Malte lugnade ner sig och höjde åter blicken mot porträttraden längs väggen. Med de där figurerna var han ändå bekant. Dessa vördnadsbjudande män – förvisso inga kvinnor - hängde där också för 50 år sedan och hade väl så gjort så länge UB funnits till. Skulle framtida slappa generationer acceptera deras närvaro här i läsesalen, tolerera deras uppfordrande och ibland skrämmande anleten, som speglade den stränga lutherska moral som säkert hade präglat dem? Eller skulle de rensas ut? Malte Persson var osäker.

Men det fanns undantag. Mittemot sig på väggen hade han ett känt ansikte, svampigt, mosigt och utan den stränga karaktär som de andra porträtten utstrålade. Biskopen Peder Winstrup, han som hade utnämnts redan under den danska tiden men som snabbt vände kappan när svenskarna tog över Skåne, men som först gömde undan det fina vinet för den besökande Karl XI.

Malte log för sig själv. Hur många gånger hade han inte förr om åren vilat sina studietrötta blickar på den röda ansiktsfärgen, de trötta hängiga ögonlocken – ett anatema till efterföljaren Canutus Hahns allvarliga, energiska uppsyn – och fantiserat om denne Peder Winstrups uppenbarligen utsvävande leverne.

”Vill du ha en chokladbit?”

Han ryckte till när flickan höll fram sin godispåse. Tvekade.

Vad var nu detta? Vilken framfusighet!

”Man äter inte i läsesalen. Det är inte lämpligt.”

Hon tittade förvånad på honom. En sån surpuppa! Men hon själv var på sitt soliga humör.

”Jaså, hoppsan, men då kan vi väl gå ner i kaféet och äta chokladen där och samtidigt ta oss en kopp kaffe!”

Vad menade hon? Var det en invit? Tanken svindlade för Malte Persson. Det var ju oanständigt. Han, en gammal man som aldrig haft någon kvinna! Men samtidigt kände han en kittling av spänning och formulerade därför inte de första tankarna i ord.

”Det kan väl inte anses olämpligt”, frågade han tveksamt och med låg röst.

”Naturligtvis inte. Häng med nu!”

De reste sig och gick ut ur Tegnérsalen, ut i vestibulen och nerför stentrapporna till kaféet, hon före och han efter. Hon höllde upp kaffet åt honom och sedan slog de sig ner vid ett tomt fönsterbord.

Han visste inte vad han skulle säga, men hon tog initiativet.

”Du är forskare, förstås. Vad är det du forskar på?”

Hans kvarvarande irritation över den unga studentskan smalt bort. Hon tog honom på allvar. Behandlade honom med respekt.

”Jo, det stämmer.”

Han tänkte efter.

”Jag var i Lund för länge sedan men efter några år tvingades jag lämna för att ta hand om familjeföretaget. Nu har jag sålt det och därför är jag tillbaka här igen.”

”Men vad är det du forskar på? Jag kan slå vad om att du är humanist, inte naturvetare.”

Han drog på munnen och det var första gången på länge. Tänkte att hon hade allt ett gott omdöme, flickan.

”Det är lite svårt att förklara. Det har att göra med filosofi. ”Vetande och bildning” kallar jag det. Men vad läser du själv då?”

”Genusvetenskap, kvinnohistoria. Fast jag ska börja läsa språk i stället.”

”Det tycker jag verkar förnuftigt”, svarade han med stark övertygelse i rösten.

”Du gillar inte feminister?”

Han drog på svaret, ville inte göra henne upprörd, inte störa deras samvaro med en trolig meningsskiljaktighet.

”Dom är väl olika, liksom alla människor. Man kan inte dra dem alla över en kam. Du är förstås feminist själv, misstänker jag.”

Hon skrattade.

”Du är skarpsinnig! Men egentligen har jag börjat vackla i tron. I varje fall den mest extrema. Det är därför jag ska läsa språk.”

Hon är ju riktigt sympatisk, tänkte han. Och söt dessutom.

De tittade ut mot vårblommorna i parken.

”Växte här lika mycket scillor då som nu? Jag menar på din tid?”

”Ja, det gjorde det väl. Jag tänkte inte så mycket på sånt. Det var bara böckerna som betydde något.”

”Du är en riktig gammal stofil. Och jag tycker om dig”, sade hon och gav honom en snabb smekning på kinden.

”Men nu måste jag ge mig iväg till en föreläsning. Vi ses kanske i morgon igen.”

Hon försvann och efter en stund kunde han genom fönstret se hur hon på cykel försvann ner mot universitetet. Vid övergångsstället vinglade hon till när en oförsiktig fotgängare plötsligt korsade gatan, men hon lyckades hålla balansen. Malte andades ut.

Han kände sig upprymd och oansvarig när han lämnade kaféet. På vägen upp till läsesalen tvekade han ett ögonblick och vände sedan tvärt av till vänster, ut

genom stora porten. Där stannade han överst på den stora stentrappan och tittade med välbehag ut över havet av blommande scillor i parken och på studentskorna som satt och solade sig. Den ljumma luften smekte honom kring ansiktet och han tog ett djupt andetag. Med raska steg klev Malte Persson ut i vårsolen.